

Vejledning om Arbejds miljø på teatre
er udgivet med støtte fra Arbejds miljøfonden
Layout: Tegnestuen, Thorsvej 7 • Tryk: Trykstedet, Århus
ISBN nr. 87-7359-870-4 • Varenummer: 191940
1. udgave, 1. oplag 1997
Vejledningen kan købes i Arbejds miljøfonden

ARBEJDS MILJØ PÅ TEATRE

Branchesikkerhedsrådet for Service- og Tjenesteydelser (BSR 8)

FORORD

Branchesikkerhedsrådet for service- og tjenesteydelser (BSR 8) har i samarbejde med parterne indenfor teaterområdet, udarbejdet denne vejledning om arbejdsmiljøet på teatre.

Vejledningen behandler de almindeligste arbejdsmiljøforhold og henviser til regler og vejledninger for hvert af de enkelte fagområder på teatre.

“Arbejdsmiljø på Teatre” har været forelagt Direktoratet for Arbejdstilsynet, og udgives med støtte fra Arbejdsmiljøfondet.

ARBEJDSSTEDETS INDRETNING

Velfærdsforhold på teatre er reguleret ved bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning. Disse regler er også vejledende for rejsende teatre med de ændringer, der følger af forholdets natur.

Garderobe og omklædningsrum

De ansattes tøj skal kunne opbevares i garderobe eller omklædningsrum. Der skal være mulighed for at opbevare personlige ting i et garderobeskab, en aflåselig skuffe eller lignende. Omklædningsrum skal kunne opvarmes og udluftes og skal holdes rene.

Vaskeindretninger

Der skal være et passende antal håndvaske.

Er arbejdet ikke særligt tilsmudsende, og arbejdes der ikke med giftige eller sundhedsfarlige stoffer, bør der være en håndvask pr. 5 ansatte.

Der skal være koldt og varmt vand og sæbe ved håndvaskene.

Arbejdstilsynet kræver brusebad med varmt vand, hvor sundheds hensyn eller arbejdets art kan gøre det påkrævet.

Toiletter

Der skal være et tilstrækkeligt antal toiletter, der er passende placeret.

Der skal være mindst et toilet for hver 15 personer. Der skal normalt være toiletter for hvert køn for sig når der beskæftiges 5 eller flere af hvert køn. Toiletterne skal holdes rene, og der skal være håndvaske i nærheden.

Der må ikke være adgang direkte fra spiserum eller arbejdsrum til toiletterne.

Spiseplads

Der skal være passende plads til spisning i spiserum eller arbejdsrum. Man skal kunne varme mad og drikke, og medbragt mad og drikke skal kunne opbevares sundhedsmæssigt forsvarligt, f.eks. i køleskab. Særlig spiseafdeling skal indrettes, når der i almindelighed er beskæftiget mere end tre ansatte samtidig, og/eller hvis der ikke klædes om inden spisning.

Der skal være et tilstrækkeligt antal borde og siddepladser med ryglæn i forhold til antallet af ansatte.

Spiserummet skal fremtræde lyst, venligt og hygiejnisk, og det skal holdes rent. Vinduer bør sidde, så man kan se ud. Gulvarealet bør være mindst 1 m² pr. spiseplads og rumhøjden mindst 2,20 m.

Spiserummet kan anlægges i kældre med dagslysindgang, men det kræver særlig tilladelse af Arbejdstilsynet, hvis gulvet er mere end 1 m. under terræn.

Referencer:

At-meddelelse1.00.1	Regler for arbejdsstedets indretning
At-meddelelse1.01.1	Faste arbejdssteders indretning
At-meddelelse1.01.8	Ventilation på faste arbejdssteder
At-meddelelse1.01.11	Velfærdsforanstaltninger på faste arbejdssteder.

ARBEJDSSTEDET I ØVRIGT

Arbejdsstedet skal indrettes, så arbejdet kan foregå sikkerheds og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Der opstår ofte træk på teatret. Dette skal søges imødegået, så vidt det er muligt.

Belysningen bør overalt være tilstrækkeligt til at man kan færdes uden risiko i gange, bag dekorationer på scenen osv.

Rod og uorden bør undgås.

Lokaler og arbejdsrum bør være opvarmet til en hensigtsmæssig temperatur.

Referencer:

At-meddelelse:1.01.7	Temperaturer i arbejdsrum på faste arbejdssteder
Dansk Standard DS 700	Retningslinier for kunstig belysning i arbejdslokaler

BRANDSIKRING

Bygningsreglementet fastslår, at teatre hører under reglerne for "forsamlingslokaler" i forhold til publikum. Reglementet afsnit 6.2 indeholder detaljerede regler.

Brandsikring omfatter også flugtveje, nødbelysning og panikbelysning. Det er vigtigt, at flugtvejene holdes ryddelige, og nød- og panikbelysning jævnligt kontrolleres.

I teatret skal der være brandslukningsudstyr. Dette skal jævnligt efterses.

Mere detaljerede forskrifter for såvel stationære som rejsende teatres brandsikring findes i "Driftsmæssige forskrifter for forsamlingslokaler". Forskrifterne giver også regler for brandsikring af de materialer mv., der anvendes ved sceneopbygning.

Flugtveje

Der skal altid være mindst to af hinanden uafhængige flugtveje fra ethvert lokale til det fri, eller gennem et andet lokale til det fri. Der må ikke opstilles inventar, kulisser etc. i flugtvejene. Ledninger bør så vidt muligt placeres langs vægge og fastgøres med tape eller lignende.

Flugtvejene skal være vist ved skiltning, og nødudgange skal mærkes med "Nødudgang".

Brandmyndighederne og Arbejdstilsynet vejleder om flugtveje og deres placering.

Branddøre

Bygningsreglementet og Arbejdstilsynet stiller særlige krav til opdeling af bygninger i brandceller. Brandcellerne skal være adskilt med branddøre, der altid skal holdes lukkede, eller døren skal være udstyret med automatisk dørlukning.

Arbejdstilsynets krav om flugtmuligheder er beskrevet i At-meddelelse om udgangsforhold i forbindelse med faste arbejdssteder. Normalt tillades, at vinduer indgår i flugtveje efter særlige regler.

Referencer:

At-meddelelse:1.01.2: [Udgangsforhold i forbindelse med faste arbejdssteder](#)

Bygningsreglement 1995; [Boligministeriet](#)
Driftsmæssige forskrifter for forsamlingslokaler. [Beredskabsstyrelsen](#)
Dansk Standard DS 734 Sikkerhedsskilte

Orkestergrav

Orkestergraven skal opfylde almindelige krav om flugtveje mv.

Flugtvejene skal være ryddelige. Man skal være særlig opmærksom på, at ledninger og lignende skal være placeret og fastgjort, så man ikke snubler over dem.

Elektriske installationer i orkestergraven skal opfylde stærkstrømsreglementets krav.

Støv

Man skal sikre sig at der jævnligt gøres rent på teatret. Ligger der meget støv på højtliggende reposer og lignende, kan dette hvirvle op og måske antændes med eksplosion til følge.

Instruktion

Personalet skal være grundigt instrueret om brug og placering af brandslukningsmateriel.

SCENERUMMET

I scenerummet udføres transportarbejde med tunge og uhåndterlige genstande. Dette sker som regel under tidspres, uden tilstrækkelig plads og med dårlig belysning.

Hold derfor orden. Sørg for, at der ikke ligger ting og flyder, og at ting ikke kan vælte.

Transport. Løft rigtigt, brug transportvogne, når det kan lade sig gøre.

Påklædning. Hensigtsmæssigt tøj, der sidder til kroppen. Brug sikkerhedsfodtøj og arbejdshandsker.

Op- og nedhejsning. Sørg for forsvarlig surring. Ved fejl på materiel skal det udskiftes. Ingen må stå under genstandene ved hejsning. Opslag om største belastning skal forefindes.

Der skal være orienteringslys på scenen og alle niveauforskelle og fremspringende dele skal være afmærket.

Gallerier og snorelofter. Sørg for, at gelændere er i overensstemmelse med forskrifter, og at de er i orden. Sørg for, at der ikke ligger ting, der kan falde ned, heller ikke værktøj.

Træk. Kør aldrig med trækkene uden at sikre dig, at ingen kan komme til skade.

Træk efterses jævnligt. Tovværk/wire udskiftes, når det er slidt. Wirelåse skal være i overensstemmelse med forskrifterne. Træk låses eller bindes af, når de forlades.

Kontravægtede træk. Vær opmærksom på at et kontravægtet træk kan falde "op". Et kontravægtet træk er kort fortalt en stang, der kan køre op og ned i scenetårnet, og den er forbundet til en indretning, hvorpå der kan anbringes lodder, kaldet en "fisk". Her anbringer man en kompenserende kontravægt, for det, der er hængt op på stangen.

Når ting hænges på/tages af stangen, skal man være meget opmærksom på, at der ikke er mere eller mindre kontravægt på fisken i forhold til lasten på stangen, end at man kan håndtere det; hold det, lås det og/eller afbind det forsvarligt. Et typisk eksempel: Man skal tage projektører af trækket. Trækket køres til gulv og fisken er derfor helt oppe under loftet. Hvis lås og afbinding ikke kan holde kontravægten, når alle lamperne er taget af, kører fisken ned og trækket op.

Forsøg aldrig at stoppe et løbsk træk med hænderne, så får du brændt huden af. Råb op og løb i sikkerhed, for når trækket rammer loftet, er der en stor risiko for, at det bliver slået af og falder ned.

Den forsvarlige metode er følgende: Tag 25-30 kilo kontravægt af, køør trækket til gulv, lås trækket, tag 50-60 kilo lamper af, køør fisken til galleri eller gulv, lås trækket, tag yderligere 50-60 kilo kontravægt af, køør trækket til gulv, lås trækket, tag 50-60 kilo lamper af og fortsæt proceduren til træk og fisk er tomt.

Ved flyvetræk skal tilrigning foregå meget omhyggeligt. Kontravægte tilpasses de personer, der skal benytte flyvetrækket ved forestillingen. Tyngdepunktet i stolen skal ligge så lavt, at stolen ikke kan tippe. Trækkene ved siden af flyvetrækket skal være tomme. Flyvetrækket bør afprøves før hver prøve og forestilling.

Brug velegnede knuder som f.eks. råbåndsknob, dobbelt halvstik eller pælestik o. lign. til de forskellige opgaver og påse, at de er korrekt udført.

Kraner, taljer og andre hejseredskaber skal anmeldes, prøvebelastes og efterses i henhold til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om hejseredskaber og spil.

Podier mv. Hvor der er større niveauforskelle mellem podiets gulv og gulvet, skal du sikre dig, at personer ikke kan falde ned fra podiet. Dette kan eventuelt ske ved rækværk, afmærkning etc.

Drejescene. Under scenegulv skal maskineriet sikres ved automatiske døre og nødstop. Drejescenen må kun betjenes af særligt uddannet personale, som blandt andet sikrer sig, at ingen eller intet kan komme i klemme, inden drejningen foretages.

Huller i gulvet. Vær opmærksom på, at når du åbner en lem, laver du et hul i gulvet. Derfor skal du inden, du åbner sikre dig, at der ikke er nogen, der kan komme til skade. Når du lukker lemme, skal du sikre dig, at den er lukket og låst forsvarligt.

Elevatoreer. For alle elevatorer gælder Arbejdstilsynets lovbestemte eftersyn og faldprøver. Ved alle bevægelser (løft) skal der være en person, der er ansvarlig for, at ingen eller intet kan komme i klemme, og at de personer, der står på den bevægelige stol, reposer og lignende ikke kan komme til skade.

Dekorationer. Sørg for, at de bliver bygget hensigtsmæssigt, så de kan flyttes, f.eks. med bærehåndtag og hjul.

Sætstænger. Kontroller en ekstra gang, at de sidder rigtigt.

Belysning

Følg stærkstrømsreglementets forskrifter.

- Defekte elektriske dele skal straks udskiftes
- Lamper over hovedhøjde skal have sikkerhedswire/kæde
- Kontroller en ekstra gang om alle beslag er spændt: også inden du anbringer lamper på stativ
- Booms skal sikres specielt, fordi de i mange tilfælde har overvægt
- Transport af lamper bør foregå i specielle vogne
- Forlad aldrig en åben kontaktlem
- Anbring ledningerne pænt på gulvet - fastgør med tape eller overdæk med gummimåtter
- Er du i tvivl om de elektriske installationer, tilkald en belysningstekniker/elektriker
- Hjelm eller faldsikring kan være påbudt ved særlige arbejder
- Undgå at arbejde alene i lokalet.

Stiger og stilladser

- Følg At-meddelelse om stiger (forventes udsendt ultimo 1997)
- Anvend den rette stige til det rette formål. Stigen skal have en passende højde
- Enkeltstiger skal stå på fast underlag og sikres mod udskridning eller væltning. Er dette ikke muligt skal der benyttes fodmand ved stiger over 5 m
- Dobbeltstiger skal være helt udslået og sikret, så de ikke skrider ud
- Stå aldrig på øverste trin. Arbejde på stiger i over 5 meters højde bør undgås, hvis arbejdet kan udføres på anden måde
- Anvend aldrig en defekt stige
- Stilladser samles efter anvisning. Kontroller en ekstra gang, at de er forsvarligt samlet og efterspændt
- Høje stilladser samles ved hjælp af kran
- Husk at låse hjulene ved kørestilladser.

Referencer:

Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 309 om elevatorer mv.

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1164 om manuel håndtering

At-anvisning 2.3.0.4

Anhugning

At-meddelelse 2.02.10

Anhugningsgrej

At-meddelelse 2.02.11

Anvendelse af hejse-, løfte og transportredskaber

At-meddelelse 4.05.1

Manuel håndtering

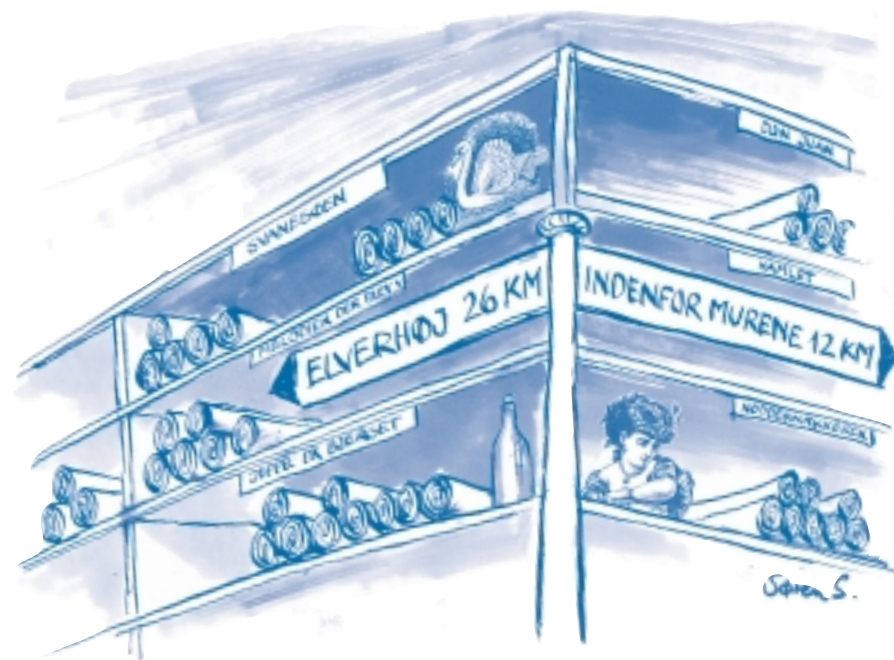
At-meddelelse 4.05.2

Vurdering af løft

MAGASINER

Arbejdet på lagre og magasiner er helt afhængig af den orden, der er i lokalerne. Sørg for en ryddelig af- og pålæsningsplads.

Tingene skal stå på en hensigtsmæssig måde, så de er til at få fat i.

Anvender du truck eller kran, så følg forskrifterne. Største belastning skal være opgivet.

Sørg for at tingene ikke kan vælte.

Referencer:

At-meddelelse 2.01.1

Gaffeltruck

At-meddelelse 2.02.2

Kranførercertifikat

MALERVÆRKSTED

Kodenumre for maling

Alle malevarer skal være forsynet med et kodenummer, før de leveres til brug. For malinger der skal blandes, skal det brugsklare blandingskodenummer oplyses. Kodenummer består af 2 tal med en bindestreg i mellem. Tallet før bindestregen fortæller om risiko ved indånding af dampe fra malingen, og tallet efter bindestregen fortæller om sundhedsrisiko for hud, øjne og indtagelse af malingen.

Vælg derfor altid en maling med de lavest mulige tal, der er i stand til at give det ønskede resultat.

Opløsningsmidler skal ligeledes kodes efter malekoden. Vælg også her midler med lavest mulige kodenummer.

For malinger, der skal blandes, skal både enkeltprodukternes og den brugsklare blandings kodenumre registreres.

Gennemgang af malevarer mv.

Beholdningen af malevarer, lime mv. bør gennemgås mindst 1 gang pr. år for at sortere unødvendige malevarer fra. Sortering kan f.eks. ske ved hjælp af kodenumrene. Udskift om muligt opløsningsmiddelbaserede malevarer med vandbaserede.

Personbeskyttelse

De personlige værnemidler, der skal anvendes ved brug af malevarer, afhænger af malekoden og påføringsmåden.

Personlige værnemidler kan f.eks. være åndedrætsværn (beskyttelse mod dampe og aerosol) og hudbeskyttelse (handsker, overtrækstøj og lignende).

Hygiejne

I malerværkstedet skal der være håndvaske med varmt og koldt vand samt rensmiddel. Efter arbejdet i pauser bør malingsrester og lignende vaskes af, ligesom det vil være hensigtsmæssigt at smøre hænderne mv. ind med en fugtighedscreme.

Ventilation i malerværksted

For at fjerne dampe og lignende fra malervarerne skal der være et velfungerende afsugningsanlæg i malerværksteder. Som udgangspunkt skal der anvendes mekanisk eller procesventilation. Kun hvis der anvendes lavtkodede produkter (00- eller 0-), som påføres med pensel, rulle m.v., kan mekanisk ventilation udelades.

Anlægget skal kunne sikre, at hygiejniske grænseværdier ikke overskrides. Anlægget skal være konstrueret således, at der ikke opstår træk, ligesom friskluften bør kunne opvarmes.

Filtre skal efterses jævnligt, f.eks. 1 gang ugentlig for at sikre anlæggets effekt.

Maling af emner ved processer som f.eks. sprøjtepåføring skal ske i sprøjteboks, sprøjtekabine eller lukket anlæg. Herudover kan det ofte være nødvendigt at benytte f.eks. luftforsynet åndedrætsværn, beskyttelsesdragt mv.

I åbningen til en sprøjteboks skal lufthastigheden være mindst 0,5 m/s i retning mod boksens udsugningsside. Lufthastigheden i operatørens åndedrætszone skal være mindst 0,2 m/s væk fra operatøren.

I en sprøjtekabine skal lufthastigheden være mindst 0,2 m/s, når der er placeret et emne i kabinen.

Unge arbejde

Unge under 18 år må ikke beskæftiges ved arbejde med stoffer og materialer, der f.eks. indeholder organiske opløsningsmidler eller på anden måde er farlige.

Lys

Godt lys er en forudsætning for arbejde. Lyset skal bestå af en hensigtsmæssig rumbelysning og - hvis aktuelt - da godt, justerbart arbejdspladsls.

Lysstofrør/glødelamper skal holdes rene og udskiftes, når de "slides".

Lysstyrken skal ved normalt arbejde være mellem 200 lux og 1000 lux efter arbejdets art.

Arbejdsstillinger

Maleren må tit arbejde i dårlige arbejdsstillinger. Dette bør så vidt muligt modvirkes ved at placere det, der skal males, hensigtsmæssigt.

Maleren bør sørge for at skifte arbejdsstilling tit og anvende hensigtsmæssigt værktøj til opgaven. Om muligt bruge lange pensler frem for at arbejde i krybende stilling.

Brandimprægnering

Brandimprægnering kan medføre særlige gener, og der skal træffes foranstaltninger for at beskytte personer, der brandimprægnerer eller i øvrigt er i lokaler, hvor der brandimprægneres. De særlige foranstaltninger, så som god udluftning eller brug af åndedrætsværn, skal fremgå af varens etiket eller brugsanvisning.

Brandfare

Der kan opstå fare for brand. Brandslukningsudstyr, renholdelse og omtanke kan imødegå brandrisiko. Det er vigtigt, at udstyret regelmæssigt kontrolleres.

Referencer:

[Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 301 om fastsættelse af kodenumre.](#)

[Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 302 om arbejde med kodenumererede produkter.](#)

[Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 516 om unges arbejde med senere ændringer.](#)

[Dansk Standard DS 700 - Retningslinier for kunstig belysning i arbejdslokaler](#)

SMEDEVÆRKSTED

Smedeværkstedet er især kendetegnet ved støj, røg, støv og tungt arbejde.

Støj

Som udgangspunkt skal støj på arbejdspladsen bekæmpes ved støjilden, og støjende arbejdsmetoder skal søges ændret til mindre støjende metoder.

Tekniske foranstaltninger, kan bl.a. bestå af indkøb af nyt, mere støjsvagt materiel, støjisolation af maskiner eller akustisk regulering af lokaler. Eksempelvis bør retteborde laves med hulrum fyldt med lyd-absorberende materiale, f.eks. sand.

Ved begrænsning af støjende arbejdsmetoder, kan arbejdet f.eks. tilrettelægges således, at det kun er de medarbejdere, der deltager i arbejdsprocessen, der udsættes for støjen.

Hvis det ikke er muligt at dæmpe støjen på anden måde, skal der bruges høreværn, hvis støjbelastningen overstiger 85dB(A).

Høreværn anbefales allerede ved 80dB(A) og skal stilles til rådighed af arbejdsgiveren.

Svejsning

Ved svejsning udvikles sundhedsskadelige gasser og røg. Svejsepladser skal derfor være velventilerede, f.eks. ved punktudsugning eller lokaleventilation. Inden der svejses må olie, fedt, maling og lignende fjernes, så svejsestedet er rent. Undgå at svejse på galvaniserede plader af hensyn til udvikling af sundhedsskadelig røg.

Vær opmærksom på lysværn. Lysbuen kan medføre forbrændinger og øjenskade. Beskyt huden og øjnene særlig godt. Svejseøjne behandles med CINKAIN salve, der fås på apoteket uden recept, men mod rekvisition. Svejsepladsen bør så vidt muligt afskærmes, f.eks. ved svejsegardiner eller skærme. Herved undgås gener for andre. Belagte elektroder er inddelt i røgklasser - brug elektrode med lavest mulige røgklasse. Svejsetang og kabler skal jævnligt efterses for gennemslidninger og brud.

- Unge under 15 år må ikke beskæftiges ved svejsning/lodning.
- Ved lodning kan der udvikles skadelige dampe.
- Loddepladser skal være forsynet med punktudsugning.
- Loddemidler med mere end 0,1% cadmium må ikke anvendes.

Ventilation

Smedeværkstedet skal være velventileret, og ved svejsepladsen skal der være punktudsugning.

Unge arbejde

For unge under 18 år gælder der bestemmelser om hvilke tekniske hjælpemidler, anlæg og arbejdsprocesser de ikke må arbejde med.

Lys

Den almindelige belysning skal være ca. 200 lux. Hvor der arbejdes med finere detaljer, skal der være særlig arbejdspladsbelysning, så belysningen er på ca. 500 lux fordelt på minimum 2 sikringsgrupper for at sikre, at man kan se, når roterende maskiner kører. Lyset bør give gode kontraster. Lysstofrør, glødelamper og armatur bør jævnligt renholdes.

Brandfare

Smedeværkstedet udgør en særlig fare for brand. Brandslukningsudstyr, renholdelse i kombination med omtanke er den bedste måde at sikre, at brande ikke opstår eller udvikler sig til fare for mennesker og bygninger. Det er vigtigt at udstyret regelmæssigt kontrolleres.

Tunge løft

De emner, der fremstilles i smedeværkstedet, er ofte tunge. Tunge løft under knæhøjde bør undgås eller minimeres. Tunge løft bør generelt undgås ved brug af egnede tekniske hjælpemidler.

Referencer:

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 183 om cadmiumholdige loddemidler

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 516 om unges arbejde med senere ændringer

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 801 om støj på arbejdspladsen

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1104 om manuel håndtering

At-meddelelse 2.09.1 Svejseudstyr

At-meddelelse 2.09.2 Svejsning mv.

At-meddelelse 4.01.4. Unges arbejde

At-meddelelse 4.05.1 Manuel håndtering

At-meddelelse 4.05.2 Vurdering af løft

At-meddelelse 4.06.1 Støj på arbejdspladsen

Dansk Standard DS 700 Retningslinier for kunstig belysning i arbejdslokaler

SNEDKERVÆRKSTED

Arbejdet i snedkerværkstedet er især kendetegnet ved støj, roterende værktøjer og maskiner, støv og tungt arbejde.

Snedkerimaskiner

Snedkerværkstedets maskiner er indgående behandlet i At-meddelelser.

Snedkerimaskiner skal være forsynet med en brugsanvisning på dansk.

Maskinerne skal være afskærmede, så risikoen for tilskadekomst er mindst mulig. Fjernes afskærmningen, må maskinerne ikke benyttes.

Som hovedregel gælder, at snedkerimaskiner kun må betjenes af erfarne og velinstruerede operatører.

Unge under 18 år må ikke arbejde ved disse snedkerimaskiner.

Støj

Der henvises til afsnittet om støj i smedeværkstedet.

Ventilation/afsugning

Fastinstallerede snedkerimaskiner skal udstyres med afsugning for at fjerne træstøv, spåner og lignende. Afsugningsanlægget skal jævnligt kontrolleres for at sikre effektiv borttransport af spåner.

Spåner og lignende skal ikke efterlades på eller ved maskiner, da de kan udgøre en brandfare.

Rengøring

Snedkerværkstedet bør jævnligt rengøres. Der bør være en god rumventilation, da der udvikles meget støv eller skadelige stoffer ved bearbejdningen.

Lys

I snedkerier skal der være en god almen belysning samt en indstillelig særbelysning ved maskiner og arbejdspladser. Almen belysning skal være mindst 200 lux og belysningen ved maskiner 500 lux fordelt på minimum 2 lyskilder fordelt på 2 sikringsgrupper for at sikre, at man kan se, når roterende maskiner kører. Lyset skal give gode kontraster. Husk at renholde lysstofrør, glødelamper og armatur. Støv og slid nedsætter lysstyrken voldsomt. Udslidte rør og lamper skal udskiftes for at sikre godt lys.

Lime

I snedkeriet anvendes der lime ved forskellige arbejdsprocesser.

Mange lime indeholder opløsningsmidler eller danner reaktionsprodukter ved sammenblanding af tokomponentlime, der kan forårsage skadevirkninger ved indånding og berøring.

Arbejdet med lime skal derfor altid tilrettelægges og udføres ud fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt. Det er vigtigt at lime håndteres med omtanke og at arbejdspladsen er hensigtsmæssigt indrettet. Det gælder bl.a. ved forbehandling, klargøring og blanding, påføring, hærdning, rengøring af værktøj og opbevaring.

Undersøg om der findes en lim med tilsvarende egenskaber, der er mindre sundhedsfarlige (substitution).

Sørg altid for at:

- Læse brugsanvisninger
- Få den fornødne instruktion fra arbejdslederen
- Skadelige dampe suges væk via effektiv ventilation.
- Bruge de anviste personlige værnemidler (se brugsanvisning)
- Tom emballage fjernes efter brug.

Ved omhældning eller blanding skal der være effektiv ventilation.

Hvis der er risiko for kontakt med sundhedsskadelige stoffer som f.eks. tokomponentlime eller opløsningsmiddelbaserende lime, skal der anvendes egnede handsker.

Bemærk, at brugen af polyuretan- og epoxyprodukter er omfattet af en særlig bekendtgørelse, der blandt andet kræver, at man skal gennemgå en uddannelse, før man må arbejde med produkterne. Uddannelsen fås på AMU-centrene.

Unge under 18 år må ikke anvende disse produkter.

Referencer:

- [Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 540 om stoffer og materialer ændret ved bekendtgørelse nr. 485 af 16. juni 1995.](#)
- [Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 867 om arbejdets udførelse](#)

- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 199 om epoxyharpikser og isocyanater
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 516 om unges arbejde med senere ændringer
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 801 om støjgrænser på arbejdspladsen

At-meddelelse 2.06.1	Bord- og formatsave
At-meddelelse 2.06.2	Båndsawe
At-meddelelse 2.06.3	Afrettere
At-meddelelse 2.06.4	Tykkelseshøvl
At-meddelelse 2.06.5	Bordfræsemaskiner
At-meddelelse 3.01.3	Epoxyharpikser og isocyanater
At-meddelelse 4.01.4	Unge arbejde
At-meddelelse 4.06.1	Støj på arbejdspladsen
At-meddelelse 4.09.1	Åndedrætsværn
Dansk Standard DS 700 Retningslinier for kunstig belysning i arbejdslokale	

SKRÆDDERSAL

Stoffer, der anvendes, kan ofte støve, hvorfor det er væsentligt, at skræddersalen er velventileret, uden at der derved opstår træk. Det er vigtigt, at gulvene jævnlige rengøres.

Arbejdsstillinger

Tilskærerborde bør indrettes, så de er bekvemme at arbejde ved. Bordet bør have en passende højde i forhold til tilskæreren, så stærkt foroverbøjet arbejde undgås.

En god indstillelig stabil arbejdsstol kan ofte med held anvendes. Arbejdsborde for håndarbejde bør indrettes således, at materialer mv. er placeret inden for rimelig rækkevidde. Symaskiner, overlockere mv. bør placeres således, at disse ikke unødigt belaster den, der betjener arbejdspladserne.

En god arbejdsstol, der kan indstilles efter den enkeltes behov, reducerer mulighederne for muskelspændinger. Arbejdsstolen skal være godt vedligeholdt, ligesom den enkelte skal gøres opmærksom på, hvorledes den bedste arbejdsstilling opnås. Aflæggerplads bør indrettes i direkte tilknytning til maskinbordet.

Lys

Det er af stor vigtighed, at skræddersalen er udstyret med godt og velplaceret lys. En almen belysning på 300 lux suppleret med indstilleligt arbejdspladslys på 1000 lux ved alle arbejdspladser er en forudsætning for et godt arbejde. På grund af de små detaljer kræves der meget lys på arbejdspladsen. Armaturet monteres, så belysningen er fordelt over 2 lyskilder fordelt på 2 sikringsgrupper for at sikre, at man kan se, at maskindele kører rundt. Lyset bør give gode kontraster.

Presseriet

Presseborde skal være i en korrekt arbejdhøjde. Damp skal fjernes fra pressepladen. Som regel er der udsugning i bordpladen på et godt pressebord. Afsugningen vil også kunne reducere problemer omkring varmeafgivelsen. Der gælder samme forhold omkring lys og træk i presseriet som i skræddersalen.

Støj

Der henvises til afsnittet om støj i smedeværkstedet.

Farveriet

De anvendte farvemidler indeholder tit kemikalier, der kan medføre hudgener, åndedrætsbesvær mv. Det er derfor vigtigt at undgå, at man kommer i kontakt med farvemidlet. Egnede handsker og eventuelt forklæde mm. bør benyttes ved farvning. Vær opmærksom på, at ikke alle handsker giver lige god beskyttelse.

Midlernes brugsanvisning skal følges nøje. Såfremt farvemidlerne er klassificeret som sundhedsskadelige (faremærket), skal arbejdsgiveren ud fra leverandørbrugsanvisning udarbejde en arbejdsgiverbrugsanvisning. Midlernes brugsanvisning skal følges nøje. Farveriet bør have en effektiv ventilation. Der bør være sprøjtekabine til rådighed, hvis stoffer behandles ved sprøjtetpåføring.

Overalt, hvor der arbejdes med farver, bør lyset være således indrettet, at farver ikke forvrænges, og således at såvel arbejdsobjekt som omgivelser er velbelyste. Afsugning og almen ventilation bør efterses hyppigt for at sikre effektiviteten.

Referencer:

- [Dansk Standard DS 700 Retningslinier for kunstig belysning i arbejdslokaler](#)
- [Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 540 om stoffer og materialer -ændret ved bekendtgørelse nr. 485 af 16. juni 1995.](#)

At-meddelelse 4.06.1 Støj på arbejdspladsen.

FRISØR- OG PARYKMAGERVÆRKSTED

Frisørens arbejde er især belastet af krævende arbejdsstillinger samt af kemiske midler, der anvendes til behandling af håret.

Ved frisørarbejde skal man derfor være opmærksom på følgende forhold:

Frisørstolen skal kunne hæves, sænkes og drejes.

Undgå at arbejde med bøjet ryg og nakke i længere tid.

Hold skuldrene sænket - også når du arbejder med løftede arme. Arbejdet kan ofte lattes ved, at en god arbejdsstol bruges. Stolen skal være let at indstille, let at flytte og i øvrigt være stabil.

Sørg for god belysning, lyset må ikke blænde - pas på reflekser. Lysstyrken skal være minimum 200 lux.

Kemiske midler, der anvendes inden for frisørfaget, kan påvirke hud og åndedrætsorganer.

Vælg derfor de mindst sundhedsskadelige midler - prøv helt at undgå stærkt alkaliske midler og de midler, der indeholder organiske opløsningsmidler.

Begræns antallet af midler. Se efter mærkning på emballagen. Følg brugsanvisning på emballagen. Følg brugsanvisningerne nøje. Undgå at indånde luft, der er forurenede af fordampede væsker eller aerosoler (spray).

Nedsæt risikoen for eksem ved at bruge egnede handsker ved arbejde med farver, permanentvæsker, neutraliseringsvæsker, blegemidler, opløsningsmidler og hårvask. Brug evt. fugtighedscreme på hænderne efter hårvask.

Ved farvning, permanentning og blegning bør det overvejes, at etablere lokaludsugning. Se nærmere herom i BSR 8's vejledning om frisørkosmetikprodukter.

Vær opmærksom på, at reglerne om mærkning mv. af frisørkemikalier er et så nyt område, at der fortsat kan findes umærkede kemikalier blandt de midler, der anvendes.

Parykmagerens arbejde er ligesom frisørernes arbejde belastet af krævende arbejdsstillinger ved de samme forhold som under frisørarbejdet.

Rengøring og rensning af parykker sker ofte med opløsningsmidler. Sørg derfor for effektiv ventilation. Rensningen skal normalt foregå i en kabine med kraftig udsugning.

Sminkøren

Sminkørens arbejde ligner frisørarbejde med hensyn til belastende arbejdsstillinger. En sminkestol bør derfor som frisørstolen kunne hæves, sænkes og drejes. Almen belysning ved sminkearbejdet bør være god - ikke mindre end 200 lux.

Herudover bør der være en hensigtsmæssig arbejdspladsbelysning, der skal kunne indstilles efter behov. Gulve bør rengøres jævnlige.

SPECIAL EFFECTS

Lasere til scenebrug

Laserstrålers farlighed afhænger af intensiteten, bølgelængden og bestrålingstiden. Laserstråler kan forvolde såvel øjen- som hudskader.

Lasere er inddelt i klasserne 1, 2, 3A og 3B samt 4 efter farlighed. Til hver klasse hører bestemte sikkerhedsforanstaltninger.

Ved brug af laser til scenebelysning, skal man være opmærksom på følgende:

- Anvendelse af laser til scenebelysning kræver tilladelse af den lokale politimyndighed
- Lasere må kun betjenes af personer, der har modtaget særlig instruktion
- Der må kun anvendes lasere klassificeret efter europæisk standard (IEC 825) eller amerikansk standard (CFR 1040)
- Der må ikke anvendes spejlkugler der sender stråler mod personer

- Enhver utilsigtet bestråling skal undgås og laser-udstyret skal være afskærmet, således at hverken selve strålerne, stråling ved refleksion og spredning eller sekundær bestråling er sundheds-skadelig.
- Leverandøren af lasere skal sørge for, at der medfølger en skriftlig instruktion på dansk om opstilling, betjening, vedligeholdelse samt eventuelle forholdsregler for at forhindre strålingsfare.
- Enhver laser skal være mærket med en sort-gul advarselstavle med lasertegnet. På et tilhørende gul-sort skilt eller mærke skal enhver laser af en bestemt type mærkes med supplerende oplysninger.

Referencer:

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 561 om indretning af tekniske hjælpemidler

Arbejds miljøinstituttet AMI-rapport nr. 30/1990 laserstråling

Stroboskop-lys

Anvendes der stroboskoplys i en forestilling, anbefales det at advare publikum om dette, ved at opsætte et advarselsskilt ved indgangen til teatret, og ved at skrive om det i programmet.

Der bør stå, hvornår i forestillingen stroboskoplys bruges og hvor længe.

Det anbefales, at blinkhastigheden er 5 blink eller mindre pr. sekund. Er blinkhastigheden højere, øges risikoen for epileptiske anfald proportionelt. Anvendes der mere end et stroboskoplys, bør de synkroniseres, idet usynkroniserede stroboskoplys øger blinkhastigheden.

UV-lys

Ved denne form for optisk stråling kan der være risiko for øjen- og hudskader.

Andet

Ved brug af f.eks. fyrværkeri, åben ild, røg og lignende skal du være opmærksom på følgende:

- Det skal være fremstillet til indendørs brug
- Det må ikke udvikle giftige eller farlige stoffer og luftarter
- Det må ikke medføre brandfare
- Det må ikke kunne medføre støvekspllosioner
- Der skal være tilstrækkelig ventilation af hensyn til personale og publikum
- Der skal sørges for sikker og forskriftsmæssig opbevaring.

Inden afprøvning og affyring af kanonslag - røgbomber og lignende til prøver samt forestillinger skal man:

1. indhente oplysninger om hvorvidt det pågældende emne kræver polititilladelse og i givet fald tilvejebringe skriftlig tilladelse

2. indhente relevante oplysninger om det pågældende emne hos fabrikanten
3. overholde samtlige sikkerhedsforskrifter
4. videregive alle oplysninger til sikkerhedsrepræsentanten og sørge for, at denne er til stede ved afprøvningen
5. være opmærksom på, at belysningsmesteren er ansvarlig for ovennævnte forholdsregler, som udføres i samarbejde med scenechefen og produktionsafdelingen.

I forbindelse med teaterforestillinger anvendes i visse tilfælde olie-røgeffekter.

For at undgå eventuelle gener eller sundhedsrisici bør følgende anbefalinger følges:

1. Begræns brugen af olierøgeffekter
2. Sørg for effektiv udluftning mellem forestillinger
3. Sørg for at så få personer som muligt udsættes for olierøg
4. Undgå tobaksrygning.

Det skal sikres, at koncentrationen holdes så langt under grænseværdien som muligt. Man kan anvende en partikeltæller for at kontrollere koncentrationen af olierøgmængden.

Ved brug af tåris til fremstilling af tåge skal man være opmærksom på, at kultveiltten (CO₂) er tungere end luft. Noget af luften fortrænges derfor og iltmangel med deraf følgende ulykkesfare kan forekomme. Begræns derfor brugen og sørg for effektiv ventilation.

STOFFER OG MATERIALER

Ved fremstilling og brug af dekorationer, rekvisitter, special effects samt imprægnering af kulisser og tæpper bruges ofte en række stoffer og materialer, der kan indebære en risiko for sundhedsskader. Ved at behandle stoffer og materialer sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt kan sundhedsskader imødegås, f.eks. ved at anvende ventilation, handsker, åndedrætsværn m.v.

Ved brug af farlige stoffer og materialer bør du være opmærksom på følgende:

- Er et stof eller materiale mærket med faresymbol, skal leverandøren aflevere en brugsanvisning, der tager hensyn til den aktuelle brug af stoffet eller materialet. Brugsanvisningen skal være på dansk, jf. bilag.
- Som regel vil leverandørbrugsanvisningen være nok. Hvis ikke, skal arbejdsgiveren blandt andet på baggrund af leverandørbrugsanvisningen og sammen med sikkerhedsorganisationen udarbejde en arbejdsgiverbrugsanvisning, som skal være tilpasset produktets anvendelse.

Arbejdsgiverbrugssanvisningerne skal indeholde de samme oplysninger som leverandørbrugsanvisningerne og skal være tilgængelige for de ansatte.

MÆRKNING

Mærkning af farlige stoffer. Talværdier og forklaring.

På alle emballager, der indeholder farlige stoffer og materialer, skal der være en etiket, der på dansk oplyser om produktets "handelsnavn", navn eller navne på farlige stoffer og materialer produktet indeholder, producentens eller importørens navn og adresse. På etiketten skal der også stå, hvordan produktet er klassificeret og risikoangivelse og sikkerhedsforskrifter.

Mindst en gang om året bør teatrets farlige stoffer og materialer gennemgås. Hermed kan fejltagelser undgås. Hav ikke flere farlige stoffer og materiale, end du strengt nødvendigt har brug for.

Farlige eller sundhedsskadelige stoffer skal, hvor der er et muligt og forsvarligt, erstattes af mindre farlige stoffer. Sikkerhedsorganisationen skal inddrages.

DEKORATIONER OG REKVISITTER

Til fremstilling af dekorationer og rekvisitter bruges materialer, som er limet sammen f.eks. spånplader og krydsfiner. Limen kan indeholde farlige stoffer, f.eks. formaldehyd, som langsomt afgives.

Maling på dekorationer, rekvisitter og på scenen kan indeholde organiske opløsningsmidler, der ved fordampning kan medføre sundhedsskader. Krakeleret maling kan støve og give gener.

Podier, trapper og lignende bør laves, så de ved brug og slidtage er nemme at rengøre og ikke støver. De bør overfladebehandles med f.eks. en vandbaseret plastiklak.

Ved brandimprægnering af tæpper og kulisser bør der anvendes et imprægneringsmateriale, der ikke kan fremkalde allergiske reaktioner.

Vedrørende anvendelse af personlige værnemidler henvises til afsnittene om maling og lime.

Referencer:

Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 540 om stoffer og materialer - ændret ved bekendtgørelse nr. 485 af 16. juni 1995

At-meddelelse 3.02.1

Stoffer og materialer

At-meddelelse 3.02.2

Brugsanvisning for stoffer og materialer

At-meddelelse 3.02.5

Arbejde med stoffer og materialer

RENGØRING

Rengøringsarbejdet på teatre er kendetegnet ved krævende og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger, lokalernes indretning, arbejdsredskabers udformning og risiko for at snuble eller falde.

Hertil kommer, at rengøringsmidlerne kan indeholde sundhedsskadelige stoffer.

Ved rengøringsarbejde bør man være opmærksom på følgende forhold:

Arbejdsstillinger:

- for knæene
- for ryggen
- for hænder og arme

Arbejdsbevægelser:

- variation
- tempo

Arbejdsredskaber

Arbejdet kan llettes ved at bruge hensigtsmæssige redskaber. Koste bør have skafter, der er så lange, at ryggen kan holdes rank og med en diameter på 3-5 cm., der giver god gribbarhed.

Til transport af spande, rengøringsmidler, koste mm. bør der anvendes rengøringsvogn med letløbende store hjul. Vognen bør kunne indstilles i højden.

Sørg for god belysning. Meget af rengøringsarbejdet foregår ofte på tidspunkter, hvor dagslyset ikke slår til.

Tænd derfor lyset i de lokaler, der skal rengøres. Brug ekstra lamper, hvor det er nødvendigt.

Mange rengøringsmidler kan give hudgener, eksem og andre allergiske reaktioner. Ved valg af midler skal man sikre sig:

- at produkterne er så lidt farlige som muligt, det vil sige uden faresymbol (orange mærke med sort tegning)
- at produkterne indeholder så få forskellige stoffer som muligt, herunder parfume
- at der er brugsanvisninger på alle anvendte produkter.

Der skal være en arbejdspladsbrugsanvisning på de produkter, der har et faresymbol, eller indeholder opløsningsmidler.

- Ved al arbejde med rengøringsmidler skal der anvendes egnede handsker. Almindelige husholdningshandsker er ikke nok.
- Bland aldrig rengøringsmidler.

- Brug kun rengøringsmidler direkte fra den originale emballage.
- Overhold doseringsvejledningen.

Arbejdsgiveren skal sikre, at de ansatte får en grundig og forståelig instruktion i arbejdet med rengøringsmidler, herunder korrekt dosering. De ansatte skal også have en grundig instruktion i brug af værnemidler. (Handsker og åndedrætsværn).

Referencer:

- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 540 om stoffer og materialer - ændret ved bekendtgørelse nr. 485 af 16. juni 1995.
- Dansk Standard DS 700 retningslinier for kunstig belysning i arbejdslokaler.

PERSONLIGE VÆRNEMIDLER

Brugen af personlige værnemidler er reguleret ved Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 651 om sikkerhedskrav m.v. til personlige værnemidler med senere ændringer og Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 746 om brug af personlige værnemidler.

Almindeligt arbejdstøj er hensigtsmæssig arbejdsbeklædning, afpasset efter arbejdets art, og hvor sikkerheds- og sundhedsmæssige hensyn ikke gør særligt arbejdstøj påkrævet.

Ved personlige værnemidler forstås udstyr, beklædning o.lign. der er påkrævet for at beskytte brugeren mod påvirkninger af såvel fysisk som kemisk art, og hvor anvendelsen af tekniske hjælpemidler til at fjerne de sikkerheds- og sundhedsmæssige risici ikke er mulig.

Personlige værnemidler kan f.eks. være åndedrætsværn, høreværn, værnefodtøj, handsker, briller og ansigtsskærm. Personlige værnemidler må ikke bruges af andre end den person, som det er udleveret til.

Arbejdsgiveren skal afholde udgiften til anskaffelse, renholdelse, vedligeholdelse og udskiftning af personlige værnemidler. Personlige værnemidler er arbejdsgiverens ejendom. Personlige værnemidler skal være CE-mærket.

De ansatte har pligt til at bruge det udleverede udstyr.

Arbejdsgiveren skal sørge for instruktion i brugen af personlige værnemidler.

Eksempel:

OPGAVER	PERSONLIGE VÆRNEMIDLER
Fremstilling af dekorationer og rekvisitter, herunder malearbejde, snedkerarbejde og smedearbejde. Fremstilling af special effects	Kan bl.a. være: <ul style="list-style-type: none">• egnede handsker, der er modstandsdygtige overfor kemikalier *)• åndedrætsværn *)• overtrækstøj *)• beskyttelsesbriller *)• høreværn <p>*) de nødvendige forholdsregler findes beskrevet i arbejdsgiverbrugsanvisningerne</p>
Håndtering af tunge dekorationer m.v.	Kan bl.a. være: <ul style="list-style-type: none">• handsker• sikkerhedsfodtøj
Arbejde under snoreloft og gallerier	sikkerhedshjelm
Opsætning mv. af belysning	Ved særlige arbejder kan det være nødvendigt at anvende <ul style="list-style-type: none">• hjelm• faldsikring

Såfremt der anvendes arbejdsbeklædning og værne fodtøj, kan der optages forhandling mellem overenskomstparterne om fordeling af omkostninger og eventuel vedligeholdelse af dette i henhold til Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 746 om brug af personlige værnemidler § 6 stk. 4. Hvor der på grund af arbejdets art sker en forurening af arbejdsbeklædningen, som bevirker, at det ikke kan anses for sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, at den ansatte selv rengør beklædningen, kan sådanne aftaler ikke indgås.

På side 39 er vist en oversigt, der vejleder om hvilke personlige værnemidler, der almindeligvis skal bruges i forhold til forekommende tekniske opgaver på teatret.

Referencer:

- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 746 om brug af personlige værnemidler](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 651 om sikkerhedskrav mv. til personlige værnemidler](#)

- At-meddelelse nr. 4.09.1 [Åndedrætsværn](#)
- At-meddelelse nr. 4.09.4 [Beskyttelseshjelm](#)
- At-meddelelse nr. 4.09.5 [Høreværn](#)
- At-meddelelse nr. 4.09.6 [Værne fodtøj](#)

DET PSYKISKE ARBEJDSMILJØ

Stress, udbrændthed og psykisk træthed er nogle af de symptomer på psykiske arbejdsmiljøproblemer, som medarbejderne på teatre kan komme ud for. De forhold, der påvirker medarbejdernes psykiske velbefindende, falder i 2 grupper.

I den ene gruppe er de problemer, der direkte eller indirekte er knyttet til den enkeltes arbejdssituation og navnlig har udspring i arbejdsprocessen eller arbejdsmetoderne, de anvendte produkter, eller de fysiske rammer for udførelsen af arbejdet.

Der kan være tale om arbejdsstedets indretning, støj og temperatur, ensidigt gentaget arbejde, risiko for vold, alenearbejde, skiftarbejde, stor vedvarende arbejds mængde og arbejde med mennesker under særligt belastende vilkår.

Når nævnte forhold giver psykiske problemer, er det arbejdsgiverens ansvar at søge problemerne løst og forebygget ved inddragelse af sikkerhedsorganisationen i arbejdet. Efter omstændighederne kan Arbejdstilsynet påbyde, at forholdene bringes i orden.

I den anden gruppe er de problemer, som arbejdsgiveren skal søge løst i samarbejde med de ansatte, f.eks. ved personlige samtaler eller i samarbejdsudvalg.

Der kan være tale om forhold vedrørende løn- og pensionsforhold, advancement og uddannelsesforhold, graden af medindflydelse på ledelsens overordnede beslutninger, usikkerhed i jobbet i forbindelse med nedskæringer, chikane, mobning eller konflikter og rollekonflikter/rolleklarheder.

B bliver problemer, der skyldes nævnte forhold, ikke løst i virksomheden, kan Arbejdstilsynet vejlede om problemernes løsning.

Reference:

- Psykosociale risikofaktorer i arbejdslivet. Rapport fra et udvalg nedsat af Arbejdsministeriet 1995.

HVILETID OG FRIDØGN

Efter arbejdsmiljøloven og arbejdsministeriets bekendtgørelse om hviletid og fridøgn gælder det som en hovedregel, at alle skal have 11 timers hvil inden for et arbejdsdøgn og et ugentlig fridøgn i forlængelse af en hvileperiode.

I visse nærmere bestemte tilfælde kan hviletiden nedsættes eller helt undtagelsesvist bortfalde. Der er desuden mulighed for generelt at fravige 11 timers reglen. I så fald forudsættes det, at der indgås aftale mellem organisationerne.

Skiftende arbejdstider og delte vagter er typisk forekommende på teatre. Tilrettelæggelse af arbejdstiderne skal ske under iagttagelse af arbejdsmiljølovens regler for arbejdstidslægning. Fraviges disse, bør arbejdet planlægges så generne herved er så små som muligt og i øvrigt efter drøftelse mellem ledelsen og sikkerhedsorganisationen /medarbejderne.

Afvigelse fra hviletid og fridøgn

For Det Rejsende Landsteater er der truffet aftale om hviletid og fridøgn mellem Amtsrådsforeningen i Danmark og Dansk Teaterforbund om afvigelser på grund af disse teatres særlige arbejdsforhold.

Aftalen omhandler også et særligt arbejdsmiljø kontaktudvalg, der har sekretariat hos Det Rejsende Landsteater, Dampfærgevej 22, Postboks 2593, 2100 København Ø.

Reference:

- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 1282 af 20. december 1996 om hvileperioder og fridøgn.

SIKKERHEDSORGANISATION

Sikkerhedsorganisationens opgave er at medvirke til at skabe et godt arbejdsmiljø. En forudsætning for dette er at den inddrages i teatres planlægning af arbejdet mv.

Teatre med flere end 9 ansatte skal have en sikkerhedsorganisation efter reglerne i arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 1181 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde (fra 1. juli 1998 også teatre med 5 - 9 ansatte).

Der oprettes sikkerhedsgrupper, der består af en medarbejdervalgt sikkerhedsrepræsentant og en arbejdsleder. Teatre med flere end 20 ansatte skal også oprette et sikkerhedsudvalg med repræsentanter for sikkerhedsgrupperne og teatrets øverste ledelse.

På teatre med færre end 10 ansatte er det ledelsens og medarbejdernes opgave at samarbejde om sikkerhed og sundhed (fra 1. juli 1998 færre end 5 ansatte).

Ledelsen har endvidere pligt til at føre tilsyn.

Sikkerhedsgruppen skal kontrollere, at arbejdsforholdene er forsvarlige. Arbejdspladsvurderinger er et godt redskab ved planlægning af arbejdsmiljøarbejde.

Den enkelte medarbejder skal udvise en adfærd, der sikrer ham selv og andre mod uheld.

Arbejdstilsynet, Branchesikkerhedsrådene, bedriftssundhedstjenesterne og organisationerne kan rådgive sikkerhedsorganisationen om konkrete spørgsmål, f.eks. om ergonomi, det vil sige menneskets funktion i forhold til arbejdet, hviletid og fridøgn, omgang med kemiske stoffer etc.

Reference:

At-meddelelse 6.03.1 §9 uddannelse (uddannelse af sikkerhedsgruppens medlemmer)

ANSVAR OG INSTRUKTION

Arbejdsmiljølovgivningen har fastsat, at arbejdsgiveren og arbejdslederne skal instruere og føre tilsyn med, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdsgiveren er ansvarlig for, at arbejdet udføres sikkert i alle forhold.

Arbejdslederen kan gøres ansvarlig, såfremt han ikke instruerer eller fører tilsyn på betryggende vis. De ansatte skal virke for et sikkert arbejdsmiljø og i øvrigt følge instruktioner.

Referencer:

- Arbejdsmiljølovens §§ 15, 16, 17, 26, 28, 82 og 83
- At-meddelelse nr. 6.01.2 Pligter og ansvar efter arbejdsmiljøloven

ANDRE BRANCHEVEJLEDNINGER

Branchesikkerhedsrådet for service- og tjenesteydelser (BSR 8) har pr. september 1997 udgivet følgende vejledninger:

- Alarmering på hoteller og ved brand og lignende
- Alene-arbejde inden for telekommunikationsområdet
- Arbejde i antennemaster
- Arbejde i bunkere
- Arbejdsmiljø i institutionskøkkener
- Arbejdsmiljø, sikkerhed og sundhed ved musikarbejde
- Arbejdspladsvurderinger
Beskyttelse mod smitsom leverbetændelse
- Ensidigt gentaget arbejde i køkkener
- Ensidigt gentaget arbejde i vaskeribranchen
- Ensidigt gentaget arbejde inden for rengøring
- Ensidigt gentaget arbejde inden for telesektoren
- Forebyggelse af høreskader i forsvaret
- Hotelrengøring - en vejledning for rengøringsassistenter og stuepiger
- Indbæring af øl og vand
Installation og brug af mikrobølgeovne
- Kemisk desinfektion
- Kosmetikprodukter for frisører
- Organisters arbejdsmiljø
Overtrækstøj ved snerydning
- Rengøringsmidler
- Rengøring i særligt forurenede lokaler
- Rengøring og ergonomi
Rengøringsfirmaers interne sikkerhedsorganisation

Sikkerhedsregler ved rengøring, hvor radioaktive stoffer anvendes

- Skumudlægning og højtryksspuling
- Stegeos og ventilation i restaurationskøkkener
- Arbejdsmiljø på teatre
- Vold og trusler om vold i restaurationsbranchen
- Rengøring i særligt forurenede lokaler

Branchesikkerhedsråd 8 har desuden i samarbejde med Arbejdstilsynet m.fl. udarbejdet vejledningen "Dørmænd og vold - en vejledning om dørmænds sikkerhed".

- ved titlerne betyder, at de kan købes i Arbejdsmiljøfondet. De øvrige fås også ved henvendelse i Branchesikkerhedsrådet for service- og tjenesteydelser (BSR 8).

BRANCHESIKKERHEDSRÅD

Arbejdsministeriet har i 1977 godkendt 12 branchesikkerhedsråd, der tilsammen dækker alle arbejdsmarkedets brancher,

Hver branchesikkerhedsråd er sammensat sådan, at antallet af repræsentanter for de ansatte er lige så stort som antallet af arbejdsgiver- og arbejdslederrepræsentanter tilsammen.

Branchesikkerhedsrådet for service- og tjenesteydelser (BSR 8) har følgende brancher tilknyttet:

Ejendomsservice • Frisører • Hoteller • Politi • Rengøringsvirksomhed
Restaurationsvirksomhed • Stor-køkkener • Telekommunikation •
Vaskerier • Renserier • Vægtere • Vagttjeneste • Biblioteker • Botaniske- og zoologiske haver • Forlystelsesvirksomhed (herunder erhvervsmæssig musikudøvelse) • Forsvaret • Fyrvæsen • Fængselsvæsen • Kirker • Kloak- og vandvæsen • Museer • Renovationsvæsen • Skorstensfejere • Teater • Film • Radio • TV.

Branchesikkerhedsrådene har til opgave at:

- kortlægge branchens særlige arbejdsmiljøproblemer,
- bistå branchens virksomheder ved løsning af arbejdsmiljømæssige spørgsmål,
- give oplysning og vejledning om de regler og bestemmelser, der gælder for branchen til organisationer og virksomheder.

Til at løse ovennævnte opgaver har branchesikkerhedsrådene konsulenter, som desuden udarbejder informationsmateriale og deltager i oplysnings- og undervisningsvirksomhed om arbejdsmiljø.

Nogle af rådets hovedaktiviteter ligger i årene fremover i realiseringen af handlingsprogrammet Rent arbejdsmiljø år 2005, herunder indsatsen mod ensidigt gentaget arbejde.

Hvis du vil vide mere om branchesikkerhedsrådene, kan du købe pjecen "Branchesikkerhedsrådene " i Arbejdsmiljøfondet.

Varenr. 112260, kr. 30,- 1994.

BILAG

Brugsanvisninger (sikkerhedsdatablade) fra leverandører

§ 16. Den, der overdrager eller overlader et stof eller materiale, der kan være farligt for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, skal sørge for, at det ved levering er forsynet med en letforståelig brugsanvisning. Brugsanvisningen skal dateres og være gratis. For et stof eller materiale, der kan være farligt for miljøet, jf. Miljø- og Energiministeriets regler om klassificering, mærkning og emballering gælder tilsvarende. I brugsanvisningen, jf. stk. 2, pkt. 12, skal der gives miljøoplysninger om dette stof eller materiale.

Stk. 2. En brugsanvisning skal have følgende overskrifter og indeholde oplysninger om:

- 1) identifikation af stoffet/materialet, herunder oplysning om handelsnavn samt et eventuelt produktregistreringsnummer (PR-nr.) tildelt af Arbejdstilsynet.
For så vidt angår stoffer og materialer, der skal mærkes, jf. § 5, angives den producent, leverandør eller importør, der er anført på etiketten.
- 2) sammensætning/oplysning om indholdsstoffer, herunder de stoffer og materialer, der er klassificeringspligtige efter Miljø- og Energiministeriets regler, samt oplysninger om indholdsstoffer i form af organiske opløsningsmidler,
- 3) fareidentifikation,
- 4) førstehjælpsforanstaltninger,
- 5) brandbekæmpelse, herunder oplysninger om forholdsregler ved brand,

- 6) forholdsregler over for udslip ved uheld herunder oplysninger om forholdsregler ved spild,
- 7) håndtering og opbevaring, herunder oplysninger om sikkerhedsforskrifter ved oplagring,
- 8) eksponeringskontrol/personlige værnemidler, herunder oplysninger om forholdsregler ved udsættelse for stoffet eller materialet, og om særligt arbejdstøj og personlige værnemidler,
- 9) fysiske og kemiske egenskaber,
- 10) stabilitet og reaktivitet, herunder oplysninger om egenskaber ved opvarmning og brand,
- 11) toksikologiske oplysninger (sundhedsfarlige egenskaber), herunder oplysninger om evt. symptomer ved indtagelse eller optagelse i organismen,
- 12) miljøoplysninger, jf. § 16, stk. 1, sidste sætning,
- 13) bortskaffelse, herunder oplysninger om forholdsregler ved bortskaffelse
- 14) transportoplysninger,
- 15) oplysning om regulering, herunder oplysninger om f.eks. anvendelsesbegrænsninger, krav om særlig uddannelse, særlige krav til alder m.v. og,
- 16) andre oplysninger, herunder anvendelsesområder.

- Stk. 3. En brugsanvisning skal være affattet på dansk, med mindre andet følger af særregler, eller direktøren for Arbejdstilsynet bestemmer andet.
- Stk. 4. Producenten eller importøren skal sørge for, at oplysningerne i brugsanvisningen i karakter og omfang kan opfylde det i bilag 2 angivne formål, og at brugsanvisningen i øvrigt er udarbejdet i overensstemmelse med de vejledende retningslinier i bilag 2. Brugsanvisningen skal dateres og være gratis.
- Stk. 5. Når der foreligger væsentlige nye oplysninger om beskyttelse af sikkerhed, sundhed og miljø, skal producenten eller importøren sørge for, at brugsanvisningen revideres, benævnes revision og nydateres.
- Stk. 6. Oplysninger efter stk. 5 stilles gratis til rådighed for alle, som tidligere har modtaget stoffer eller materialer inden for de foregående 12 måneder.

Ændringer:

Ændret sammen med overskrift 1/7 1995 ved 1995-06-16-ÆB.485 1), jf. ikrafttrædelsesbestemmelserne.

ADRESSER

Direktoratet for Arbejdstilsynet
Landskronagade 33
2100 København Ø
tlf.: 39 15 20 00

Arbejds miljøfondet
Vermundsgade 38
2100 København Ø
tlf.: 39 16 05 00

Branchesikkerhedsrådet for Service- og Tjenesteydelser (BSR 8).

Arbejdstagersekretariatet
Trommesalen 3, 4.
1614 København V
tlf.: 31 23 80 11

Arbejdsledersekretariatet
Vermlandsgade 65
2300 København S
tlf.: 32 83 32 83

Arbejdsgiversekretariatet
Rosenørns Allé 1
1970 Frederiksberg C
tlf.: 35 37 47 11